

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ETNOGRAFIA POLSKA

XVII

Zeszyt 1

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1973

REDAKTOR: WITOLD DYNOWSKI
SEKRETARZ REDAKCJI: KRYSZYNA MAŁKOWSKA

Członkowie Komitetu: Józef Burszta, Maria Frankowska,
Jadwiga Klimaszewska, Anna Kutrzeba-Pojnarowa, Zofia
Szyfelbejn-Sokolewicz, Danuta Markowska

Adres redakcji: Warszawa, Nowy Świat 69, kl. C

Okladkę projektował
ZBIGNIEW KLIMCZYK

Teksty angielskie
PIOTR GRAFF

Redaktor Zyta Kwiecińska
Redaktor techniczny Aleksandra Ikonomu

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1973.
Nakład: 500 + 140 egz. Objętość: ark. wyd. 21,20, ark. druk. 17,13,
ark. A1 24. Papier druk. sat. kl. III, 70 g, 70 × 100. Oddano do
składania 7 XII 1972. Podpisano do druku 21 IV 1973. Druk ukończono
w maju 1973. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 418/72 —
N-15 — Cena zł 55.—

SPIS TREŚCI

Część I

ARTYKUŁY

Kazimiera Zawistowicz-Adamska — Pokrewieństwo fikcyjne w kulturze ludowej Słowiańszczyzny — próba interpretacji	11
Maria Paradowska — Pamiętniki polskie i ich wartość źródłowa w badaniach kultury ludów pozaeuropejskich	19
Streszczenie w jęz. angielskim	38
Andrzej Prinke — Możliwości porównawczego stosowania danych etnograficznych w archeologii	41
Streszczenie w jęz. angielskim	66
Krystyna Łapińska — Postawy wobec wolnego czasu na wsi uprzemysłowionej	67
Maria Biernacka — Osady uchodźców greckich w Bieszczadach	83
Wanda Paprocka — Problematyka współczesnych przemian w kulturze ludowej w ostatnich pracach czeskich i słowackich etnografów	95
Maria Wieruszewska — Integracyjna i wychowawcza funkcja folkloru	105

STUDIA I MATERIAŁY

Antoni Kuczyński, Tomasz Skarżyński — Spichrze o kopulasto sklepionym zrzebie na terenie południowej Opolszczyzny	115
Teresa Karwicka — Zakazy związane z drzewami i motywujące je wierzenia	131

Część II

ARTYKUŁY

Aleksander Psern-Zieliński — Rozwój i morfologia religii społeczeństwa rodowo-plemiennego. Kontrowersyjne założenia teorii S. A. Tokariewa	141
Streszczenie w jęz. angielskim	168
Marek Arpad Kowalski — Spostrzeżenia na temat kultury ludowej Danii	171

RECENZJE

Rejony uprzemysławiane. Problematyka i badania. Warszawa 1971 — <i>Agnieszka Baranowska</i>	193
Jarmila Štátná, Změny ve způsobu života tkalce na Náchodsku v procesu industrializace, Praha 1970 — <i>Wanda Paprocka</i>	195
Stan Steiner, The new Indian, New York, Evanstone, London 1968 — <i>Ewa Nowicka</i>	198
Language use and social change. Problems of multilingualism with special reference to Eastern Africa, London 1971 — <i>Leszek Dzięgiel</i>	204
John C. De Wilde, Experiences with Agricultural Development in Tropical Africa, vol. I-II, Baltimore 1967 — <i>Leszek Dzięgiel</i>	207
Sylvia Leith-Ross, African Women. A study of the Ibo of Nigeria, New York, Washington 1965 — <i>Anna Partyka</i>	210
Ester Boserup, Woman's Role in Economic Development, London 1970 — <i>Anna Partyka</i>	214
Africa Remembered, Narratives by West Africans from the Era of the Slave Trade, Madison, Milwaukee, London 1968 — <i>Anna Partyka</i>	219
Samuel Marti, Alt-Amerika. Musik der Indianer in präkolumbischer Zeit, Serie: Musikgeschichte in Bildern, Band 2 Musik des Altertums, Leipzig 1970 — <i>Romana Mańkowska, Andrzej Krzanowski</i>	226
Polesie (Lingwistyka, archeologia, toponimika), Moskwa 1968 — <i>Alicja Bednarczuk</i>	227
G. A. Siergiejewa, Arczyńscy, Moskwa 1967 — <i>Edward Pietraszek</i>	231
Lew Abramowicz Fajnberg, Obszczestwiennyj stroj Eskimosow i Aleutow, od matierinskogo roda k sosedskoj obszczinie, Moskwa 1964 — <i>Antoni Kuczyński</i>	238
Ludmiła Wasilewna Chomicz, Nieńcy, istoriko-etnograficzskie oczerki, Moskwa-Leningrad 1966 — <i>Antoni Kuczyński</i>	245
Ryszard Kukier, Kaszubi bytowscy, Gdynia 1966 — <i>Leon Młyński</i>	252
Konrad Wypych, W cieniu fe. Śladami Jana Stanisława Kubarego, Wrocław 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	258
Spichlerze Opolszczyzny, nakł. Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach, Kraków 1967 — <i>Antoni Kuczyński</i>	260
Muzeum Wsi Opolskiej, Kraków 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	261
Wiatraki i młyny wodne Opolszczyzny, nakł. Muzeum Wsi Opolskiej, Kraków 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	262
Książki nadesłane — <i>Marek Arpad Kowalski, Lech Mróz, Sławomir Jerzy Wasilewski</i>	264

СОДЕРЖАНИЕ

Часть I

СТАТЬИ

Казимера Завистович-Адамска — Фиктивные родства в народной культуре Славян. Попытка интерпретации	11
Мария Парадовска — Польские мемуары и их значение как источников по изучению культуры вневосточных народов	19
Резюме на английском языке	38
Анджей Принке — Возможности сравнительного применения этнографических дан- ных в археологии	41
Резюме на английском языке	66
Крыстына Лапиньска — Виды подхода к свободному времени в индустриализованной деревне	67
Мария Бернацка — Селения греческих беженцев в Боснах	83
Ванда Папроцка — Проблематика современных преобразований в народной культуре в последних работах чешских и словацких этнографов	95
Мария Верушевска — Объединительная и воспитательная функции фольклора . . .	105

ИССЛЕДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ

Антони Кучиньски, Томаш Скаргиньски — Амбары с куполообразно выпуклым сру- бом на территории южной части Опольского воеводства	115
Тереса Карвица — Запреты, связанные с деревьями, и поверья, обосновывающие их	131

Часть II

СТАТЬИ

Александр Посерн-Зелиньски — Развитие и морфология религии родово-племенного общества. Спорные положения теории С. А. Токарева	141
Резюме на английском языке	168
Марек Арпад Ковальски — Заметки по народной культуре Дании	171

РЕЦЕНЗИИ

Индустриализируемые районы. Проблематика и исследования. Варшава 1971 — <i>Агнешка Барановска</i>	193
Jarmila Štátná, Změny ve způsobu života tkalcu na Náchodsku v procesu industrializace, Praha 1970 — <i>Ванда Папроцка</i>	195
Stan Steiner, The new Indian, New York, Evanstone, London 1968 — <i>Ева Новицка</i>	198
Language use and social change. Problems of multilingualism with special reference to Eastern Africa, London 1971 — <i>Лешек Дзенгель</i>	204
John C. De Wilde, Experiences with agricultural development in Tropical Africa, vol. I—II, Baltimore 1967 — <i>Лешек Дзенгель</i>	207
Sylvia Leith-Ross, African women. A study of the Ibo of Nigeria, New York, Washington 1965 — <i>Анна Партыка</i>	210
Ester Boserup, Woman's role in economic development, London 1970 — <i>Анна Партыка</i>	214
Africa Remembered, Narratives by West Africans from the era of slave trade, Madison, Milwaukee, London 1968 — <i>Анна Партыка</i>	219
Samuel Marti, Alt-Amerika. Musik der Indianer in präkolumbischer Zeit, Seria: Musikgeschichte in Bildern, Band 2, Musik des Altertums, Leipzig 1970 — <i>Романа Маньковска, Анджей Кжановски</i>	226
Полесье (Языкознание, археология, топонимика), Москва 1968 — <i>Алиция Беднарчук</i>	227
Г. А. Сергеева, Арчинцы, Москва 1967 — <i>Эдвард Петрашек</i>	231
Лев Абрамович Файнберг, Общественный строй эскимосов и алеутов, от материнского рода к соседской общине, Москва 1964 — <i>Антони Кучиньски</i>	238
Людмила Васильевна Хомич, Ненцы, историко-этнографические очерки, Москва — Ленинград 1966 — <i>Антони Кучиньски</i>	245
Рышард Кукер, Бытовские кашубы, Гдыня 1966 — <i>Леон Млынски</i>	252
Конрад Выпых, В тени фе. По следам Яна Станислава Кубары, Вроцлав 1969 — <i>Антони Кучиньски</i>	258
Амбары Опольского воеводства, изд. Музея опольской деревни в ополе-Берковицах, Краков 1967 — <i>Антони Кучиньски</i>	260
Музей опольской деревни, Краков 1969 — <i>Антони Кучиньски</i>	261
Ветряные и водяные мельницы Опольского воеводства, изд. Музея опольской деревни, Краков 1969 — <i>Антони Кучиньски</i>	262
Новые книги — <i>Марек Арпад Ковальски, Лех Мруз, Славомир Ежи Василевски</i>	264

TABLE OF CONTENTS

Part I

ARTICLES

Kazimiera Zawistowicz-Adamska — Fictitious Kinship in slavic folk culture. A tentative interpretation	11
Maria Paradowska — Polish memoirs as sources for the study of non-European cultures	19
Summary in English	38
Andrzej Prinke — Can ethnographical data be used for archeological comparisons	41
Summary in English	66
Krystyna Łapińska — Attitudes towards leisure in industrialized rural areas	67
Maria Biernacka — Settlements of Greek refugees in the Bieszczady Mountains	83
Wanda Paprocka — Contemporary changes in folk culture as seen in recent writings by Czech and Slovakian ethnographers	95
Maria Wieruszewska — The integrative and educative function of folklore	105

STUDIES AND MATERIALS

Antoni Kuczyński, Tomasz Skarżyński — Granaries with cupola-vaulted frames south from Opole	115
Teresa Karwicka — Taboos related to trees and the underlying beliefs	131

Part II

ARTICLES

Aleksander Posern-Zieliński — Development and morphology of religion of clan-tribal societies	141
Summary in English	168
Marek Arpad Kowalski — Remarks on folk culture in Denmark	171

REVIEWS

Rejony uprzemysłowione. Problematyka i badania. (Industrialized regions. Problems and researches). Warszawa 1971 — <i>Agnieszka Baranowska</i> . . .	193
--	-----

Jarmila Štátná, Změny ve způsobu života tkalce na Náchodsku v procesu industrializace, Praha 1970 — <i>Wanda Paprocka</i>	195
Stan Steiner, The New Indian, New York, Evanstone, London 1968 — <i>Ewa Nowicka</i>	198
Language use and social change. Problems of multilingualism with special reference to Eastern Africa, London 1972 — <i>Leszek Dziegiel</i>	204
John C. De Wilde, Experience with Agricultural Development in Tropical Africa, vol. I-II, Baltimore 1968 — <i>Leszek Dziegiel</i>	207
Sylvia Leith-Ross, African Women. A Study of the Ibo of Nigeria, New York, Washington 1965 — <i>Anna Partyka</i>	210
Ester Boserup, Woman's Role in Economic Development, London 1970 — <i>Anna Partyka</i>	214
Africa Remembered, Narratives by West Africans from the Era of the Slave Trade. Madison, Milwaukee, London 1968 — <i>Anna Partyka</i>	219
Samuel Marti, Alt Amerika. Musik der Indianer in präkolumbischer Zeit. Seria: Musikgeschichte in Bildern, Band 2, Musik der Altertmus. Leipzig 1970 — <i>Romana Mańkowska, Andrzej Krzanowski</i>	226
Polesie (Lingwistyka, archeologia, toponimika) (Polesie: Linguistics, Archeology, Poponymics), Moskva 1968 — <i>Alicja Bednarczuk</i>	227
G. A. Siergieyeva, Artchyncy, Moskva 1967 — <i>Edward Pietraszek</i>	231
Lev Abramowitch Faynberg, Obshchestvienniy stroy Eskimosov i Aleutov, ot metierinskogo roda k sosedskoy obshchine (The Eskimo and Aleut Social System; from the Maternal Clan to the Neighbour Community), Moskva 1964 — <i>Antoni Kuczyński</i>	238
Ludmila Vasilevna Khomich, Niency, istorikoetnograficheskiye ocherki (Niency; Historical and Ethnographical Notes). Moskva, Leningrad 1966 — <i>Antoni Kuczyński</i>	245
Ryszard Kukier, Kaszubi bytowscy (The Kashubs from Bytów), Gdynia 1966 — <i>Leon Młyński</i>	252
Konrad Wypych, W cieniu fe. Śladami Jana Stanisława Kubarego (In the Shadow of the Fe. Tracing the Routes of. J. S. Kubary). Wrocław 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	258
Spichlerze Opolszczyzny (Granaries of the Region of Opole). Published by the Museum of Opole Countryside, Kraków 1967 — <i>Antoni Kuczyński</i>	260
Muzeum Wsi Opolskiej (Museum of Opole Countryside). Kraków 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	261
Wiatraki i młyny wodne Opolszczyzny (Windmills and Water Mills of the Region of Opole). Published by the Museum of Opole Countryside, Kraków 1969 — <i>Antoni Kuczyński</i>	262
Books received — <i>Marek Arpađ Kowalski, Lech Mróz, Sławomir Jerzy Wasilewski</i>	264